

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy óra	kor. 1.—	Vidéken: Egy óra	kor. 1.20
Negyedóra	3.—	Negyedóra	3.60
Félóra	6.—	Félóra	7.—
Egész óra	12.—	Egész óra	14.—

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

felelős szerkesztő és lapfőigazgató

KORBULY JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, IX., Calvin-tér 8. szám alatt.

Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.

Apróhirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér

A főváros vagyoni állapota.

Budapest, július 11.

Budapest törvényhatósága holnap délután rendkívül közgyűlést tart, amelyen a múlt évi zárószámadást tárgyalja egyéb, a napirendre tűzött ügyek mellett. Igen röviden végezhetnénk e kérdéssel, magával a zárószámadással, amelyet kimerítően ismertettünk, ha az ellenkezőjére okot nem adna a pénzügyi osztály vezetőjének a közgyűlés elé terjesztett jelentése.

Ez a jelentés arra enged következtetni, hogy a főváros közigazgatásának belső életében súlyos bajok vannak. Beteges állapotok, amelyeket máról holnapra megszüntetni nem lehet. Sorvasztó láz, amely rémségesen pusztítja egyrészt az autonóm közigazgatás komolyságát, másrészt teljesen aláássa a város vagyoni épségét.

A székesfőváros ingó és ingatlan vagyomban körülbelül negyedfélszáz millió koronával rendelkezik, amelyet megfelelő, majdnem másfélszáz millió korona adósság terhel. Gazdagsága, dus jövedelmei mindemellett nem képesítik arra, hogy létfenntartását veszteség nélkül fedezze. A növekedő terhek készítették a törvényhatóságot arra az intézkedésre, hogy bizottságot küldjön ki, amely a deficit háztartás alapokait kikutassa, a fölösleges kiadások redukálására konkrét javaslatokat tegyen.

Ez a bizottság, amint azt mindnyájan tudjuk, kudarcot vallott. Működésében személyes célokat szolgált s ha munkája

eredményét kutatnánk, szomorúan jelenthetnénk az eddig gondosan titkolt *semmit*. Nem végzett a bizottság semmit. Mert ahol végezhetett volna, ott utjába állott a magánérdek, s ahol nem kellett volna tennie — igazán — semmit, ott a meglevő kevés jót is elrontotta.

Rég tudott dolog, nem mondunk újat, hogy a főváros közigazgatási életét a magánérdekek ügyes lovagjai dominálják. Klikkeknek nevezik őket, pedig egyszerű érdekszövetkezetek az adok-veszek elvi alapján. Ők — a szövetkezeti korifeusok — adnak-vesznek a fővárosnál. Osztogatnak állásokat az érdeküket szolgálóknak és osztogatnak javadalmakat — önönmaguknak. Az egész városi életet üzleti alapon rendezték be. Ami hasznat hajtó vállalkozás akad, azt maguknak foglalják le, a terhes beruházásokat megcsinálja a város — közpénzből. S a tisztviselői kart rabszolgává tették, mert a választás alá kerülő tisztviselőnek nem szabad, hogy önálló akarata legyen a — választóval szemben. Az autonómia a korifeusok szemében arra való, hogy meggazdagodásukat korlátlanul előmozdítsa. Felelősség nincs. A tisztviselő nem felelős, mert nincs intézkedési joga. A törvényhatóság nem felelős, mert ugyan melyik kormány az eddigiek közül vont volna felelősségre 400 olyan urat, aki csekély elnézés fejében pontosan, mint valódi üzletember, beliferált kilenc hűséges mandátumot. S ha mégis akadt valamely renitens miniszter, hát kész volt a sztrájk. A törvényhatóság

tüntetett és fenyegetőzött, pengette az ellenzéki hurokat, míg végre a kegyelmes ur megadta magát.

Ez a határtalan szabadság okozta, hogy a főváros, amelynek csupán a községi jövedelmekből évenként harmincöt millió korona bevétele van, egyre nagyobb hiánnyal zárta az évi mérlegét. De még sem! Az évi záró mérlege mindig fölösleget mutatott, csak a költségelőirányzatában szerepeltek a milliós hiányok. Az eltérés okát most az a jelentés adja meg, amelyet a pénzügyosztály vezetője terjeszt a holnap közgyűlés elé. S ez a megokolás, amely kifogásolja a számvevőség munkáját, egyuttal lerántja a leplet a főváros egész vagyoni kezeléséről.

A számvevőség azt állítja, hogy a múlt évről 622.663 korona fölösleg maradt. Ezzel szemben a pénzügyi osztály konstatálja, hogy a múlt év előirányzati hiánya volt 1.281.656 korona, amelynek fedezésére az előző év fölöslegéből 1.285.514 koronát jelöltek ki, úgy hogy 878 korona bevételi fölösleg jelentkezett. A rendes kezelési hiány azonban az év végén mindössze 395.126 korona volt s így a fedezetül kijelölt összeg nagy része — 622.000 korona — fölöslegképpen maradt.

Am hogy ebben a fölöslegben mennyire bizhatunk, elmondja maga a pénzügyi osztály. A kedvező eredményt ugyanis — e bevallás szerint — előidézte az, hogy a kijelölt munkák nagy részét nem végezték el; tavaly kölcsönt nem kaptak, s nem kellett kamatot fizetni; szóval mesterséges

A boszorkány kristálya.

— A *Magyarság* tárcája. —

Azt mind jól tudjuk, hogy a zord vadász nem sokat törődik vasárnap, ünnepnap, és éppen nem zavarja meg élvezetében a templom harangjának csengése. Keresztül-kasul barangol erdő-hegyen át és felzavarja legtitkosabb rejtekből is a vadat.

Legnagyobb élvezete, ha eléri az éjszaka, mikor boszorkányok lovagolnak seprükön és vasvillákon az Ördöghegyre. Ilyenkor elzárja mádar-fogó hálóval az utakat és hegyi nyílásokat, honnan a boszorkányok előbujnak és lesbe áll. A boszorkányok ismerik már jól ellenségük csel-fogását és azért jó magasan repülnek el a háló felett. Olyik vigyázatlan boszorkányocskán azonban megakad néha benne és akkor van mit szenvednie a keményszívű vadásztól és társaitól.

Egyszer ugy történt, hogy mikor hálóját feszíté ki, Berta asszonysággal találkozott a vadász. Mint jó szomszédok köszöntötték egymást, megbeszéltek mi egymást és a végén magához hívta az asszony öreg barátját egy pohár borra.

Ilyen esetben nem szokott vonakodni a keményszívű vadász. Elmentek az asszony sziklakastélyába és az ital, amit törpék poharaikba töltöttek, erős volt és bódító.

Éltették az erdőt, sokat beszéltek régi, jó időkről, miközben telt egyik óra a másik után.

Mikor már utra készen volt a vadász, a reggeli nap sugarai szűrődtek be a sziklahasadékon, már pedig napvilágnál nincs az a boszorkány, amelyik előbujnik.

Berta asszony felajánlott vendégének egy hűs termet és a fáradt vadász végignyult egy szarvasbőrön ama emberséges szándékkal, hogy az egész napot végig aludja.

Ama reggelen pedig egy fiatal, viruló nő járt a világoszöld fenyőerdőn át. Karján kosarat vitt tele fehér hóvirággal és tarka kis virágokkal akarta hajlékát ékesíteni május elsejének ünnepén; kunyhója az erdő közepén volt, ura a férje volt, az erdőmester.

Egyszerre megállott az asszony és ijedve látta, hogy az uton keresztben egy háló van kifeszítve, amiben egy nagy madár vergődik. Szürke tollu, hasított csőrű, izzó szemű madár volt. Csakhogy meg nem borzadt az állattól. Az a madár volt, amelyik éjjelenként kiszívja tehének, kecskék tejét, egy valóságos elátkozott teremtménye az Istennek. De mert ijedve vergődött a madár és jó szíve volt az asszonynak, megpróbálta kiszabadítani hurkából.

Valami csodálatos történt. Alig érintette a nő kezével a hálót, összeesett az, mint valami póknak a szövése és a madár egy öreg asszonnyá változott át; ott állott a mohában és reszketett egész testében, mint a nyárfalevél.

— Jézus, Mária! — kiáltott a megrémült asszony és összecsapta feje fölött kezeit.

— Csitt, leánykám, csitt! — Lihegte az öreg asszony. Mire való a kiabálás? Néha napján sok csodálatos dolog esik meg. Okos ember fia nyitva tartja mindig a szemeit és felhasználja a kedvező pillanatot. Állj meg, én megakarlak jutalmazni jótettedért. Aranyom, ezüstöm nincsen, amivel megajándékozalak, de az ajándék, mit neked szántam ér valamit.

E szavakkal tarisznyájába nyult a boszorkány és kiszedett belőle egy fényes tárgyat.

A fiatal asszony taszitotta el magától a kezével.

— Tartsd meg ajándékomat, és szerencsés utat. Haza kell mennem férjemhez és gyermekemhez.

— Hát férjed van, leánykám? Ej, akkor nem fogod megvetni ajándékomat, ha megtudod, miféle csodás ereje van. Ime, ez a kristály, — folytatá, miközben két ujjá közé fogta a fényes követ — ez egy csoda dolog, aminél különb nincsen. Ha tudni akarod, mi van a férjed szívében, vagy akárki más szívében, úgy nézz reá e kristályon keresztül és nyitva lesz előtted a szíve, mint valami kitért szekrény. Értetted? Vedd hát.

A másik észre sem vette s már is kezében volt a kő, mialatt eltűnt a boszorkány. Megtartsa-e ezt a fertelmes dolgot, vagy eldobja inkább magától?

Amint habozgatva tova lépegetett, egy férfi

uton a kiadásokat annyira leszorították, hogy a tavalyi kedvezőtlen év dacára még mindig maradt fölösleg. Mert a tavalyi esztendő — mondja a jelentés — nagyon kedvezőtlen volt. A bevételek, főképp a fogyasztási adónál, óriás mértékben csökkentek, úgy hogy a csökkenés az emelkedő tételekkel szemben is 671,000 koronára rug.

És mégis van fölösleg. Ez az a gazdálkodási rendszer, amely a főváros hitele iránt minden bizalmat leront. A hivatalos számcsoportosítás szemfényvesztő munkája mögött súlyos bajok rejtőznek, amelyek a város gazdasági életét komoly veszedelemmel fenyegetik. E héten félhivatalos uton tudatta a belügyminiszter, hogy a fővárosi törvényreformját még az őszön a törvényhozás elé terjeszti. Nagyon ajánljuk: siesen vele. Mert az a rendszer, amelylyel ezt a várost kormányozzák, előbb utóbb csődöt mond s az az óriás áldozat, amelylyel a nemzet s a főváros polgársága létesítette ezt a virágzó metropolist, egyszerre kárba vész és százezrek romlását okozza, a főváros fejlődését pedig beláthatatlan időkre visszaveti.

Budapest, július 11.

Bács-megye új főispánja. Már régóta jár a híre annak, hogy Bács-megye főispánja Vojnics István báró felmentését fogja kérni. A bácsmegyei urak, mint zombori tudósítónk írja most mindent elkövetnek, hogy a főispán utódja dr. Alföldi Gedeon zombori nagybirtokos legyen.

A szász egyetem vagyona. Nagyszébenből írják: A három esztendőre újra megválasztott szász egyetemnek a közzétett kimutatás szerint 3,985.355 korona vagyona van. A szász hét bírák tiszta vagyona 2,597.597 korona. A szász hét bírának e hónap kilencedikén tartott közgyűlése a hét bírák erdőségeinek kihasználására vonatkozó előmunkálatokra 80.000 koronát szavazott meg. Legközelebb Thalman Gusztáv szebenmegyei főispán és szász ispán vezetésével egy küldöttség megy a belügyminiszterhez, hogy ennek a határozatnak a jóváhagyását kérje. A szász egyetem költségvetése 1902-re 175.208 korona kiadást s ugyanannyi bevételt, a hét bírák előirányzata 148.618 korona bevételt s ugyanannyi kiadást tüntet föl.

A tekei mandátum. A tekei kerületben tegnap folyt le a választás. Egyhangulag gróf Bánffy Miklóst választották meg. A választás után az új képviselő tiszteletére nagy ebédet adtak a választók.

alak közeledett feléje. Aligha nem a kirchdorfi érdemes káplán.

— Ennek elmondom a kalandomat — fontolgatá az asszony: mondja ő meg, mit tegyek ezzel a boszorkányszerszámmal. De hát előbb próbára kell tenni, hogy hát igazat mondott-e az a boszorkány. Annak az érdemes urnak a szíve olyan lesz bizonyára, mint egy valóságos templom.

Vidám köszönéssel haladt el a pap mellett, azután a szemeihez tartotta az átlátszó követ, úgy, hogy egyenesen a tovalépdelő káplán feketés kabátjára irányította.

A pap szíve inkább konyhának nézett ki, semmint valamelyes templomnak. Olyan volt, mint a papi udvar konyhája. A tűzhelyen lobogott a tűz, serpenyőkből kékes láng karikázott fel és a tűzhely előtt fehér kötényes szőke szakácsné állott és forgatta kezében a habot fodorító fakanalat.

Ugy-e ugy, káplán ur ki hitte volna? A fiatal asszony jót nevetett magában és el-tökélté, magában, hogy a kristályt egyelőre magánál tartja.

Még messzire sem haladt, mikor lónyeringése ütötte meg a fülét és mindjárt rá egy lovas alak-

Tisztviselő rendszer.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Bajos dolog, mikor a polgárok a képviselőikhez fordulnak: emeljétek fel a tisztviselőiag-jaink fizetéseit, de ne emeljétek az adóinkat. Hiszen megint csak az adófizetők rovására megy a tisztviselő-sereg illetményeinek emelése — a mai rendszer mellett. A közönség, mikor a tisztviselők érdekében emel szót: a közönséghez irányítja fohászát, — aki adóemeléssel hallani sem akar.

Ezen az uton tehát alig jutnak zöld ágra az elnyomottak.

De van e kérdés nehéz megoldásának olyan oka is, mely igazán hamis, embertelen humanizmusból veszi eredetét.

A beteg, tehetetlen, vagy lusta asztalosmestert nem kötelesek az asztalos társai fentartani, helyette dolgozni, munkáját elvégezni. Mit szólna a világ, ha valamely államban, vagy helységben behoznák, hogy a beteg, vagy előregedett, vagy télenkedő asztalos helyett a többi asztalos köteles amannak a dolgát ellátni.

Pedig ez az értelmelenség fényesen érvényre jut a hivatalnok-sereg szervezetében.

Van egy közhivatal. Legyen az vasuti felügyelőség, bíróság, adóhivatal, vámkielrendeltség, ügyészség, utkaparóság. Az ott levő, mondjuk husz alkalmazott közül egyikre-másikra ráillik a teljes képtelenség, téltenség, szóval munkátlanság fogalomhatározása. Azt hihetné az ember, hogy mindenekelőtt a közérdek jut szóhoz, ezek a — hibájukból, vagy hibájuk nélkül — herék szerepére került méhek a méhkasból kivételnek és csak azután kerül szemügyre a magánérdek: ezeknek a heréknek az ellátása. Az életben épp az ellenkező a szabály, a gyakorlat.

Mindenekelőtt a többi hivatalbeli köteles a «heré»-nek a munkáját végezni. A munkálkodó tisztviselőt túltömik munkával — a másik munkájával is. Hivatalnok-nyelven ezt úgy szokták mondani, hogy «amely ló jól húz, azt jól felpakolják.»

Itt a fő, — az eredendő hiba; itt az igazságtalanság, a hivatalnoki nyomor kuforrása. A száználmasság e rosszul alkalmazott általánosító elve megölője a hivatalnoki munkának, a szorgalomnak, munkakedvnek, a bürokrata családok tisztességes fentartásának és polgári jólétének beláthatatlan sok rákfenének szülő oka s tűzhely, melyből más bajok metastázisszerűen indulnak más rétegekben önálló fejlődésű tűzhelyet alkotni, a kórananyagok rejtélyes s meszeszerű gyorsaságával.

A hivatalnoki sors javítására irányuló kérelmeket tehát ebből a szempontból kell megítélni és azután segíthetnek majd az igazság mértékével az adózók nyügének súlyosbba tétele nélkül.

A capite foetit piscis. A hal a fejtől büzlök. Mindig a «vezetőség» ront el jó dolgot, soha a munkáshadban nem találjuk valóságos indító okát annak a hírhedt hivatalnok-nyomornak.

ja volt látható a fák között. A gróf volt, aki amott a várkastélyban lakik.

Több évet töltött a királyi udvarnál és onnan hozott magának egy csoda-szép feleséget. Most kapta meg apai örökségét és sokat kellett ide s tova lovagolnia. Az asszony meghúzódott egy tölgyfa mögé és szemére tette a kristályt.

Szent Isten, milyen volt a gróf szíve! Szép asszonyok léjtettek ott fáncót hosszú selyem uszálylyal, mások igen rövid szoknyácskákkal; amott egy lovagló nő; egyik szegletben a fekete szemű udvari szépség. Mindnyájuknak helyük volt a gróf szívében, csak a grófnének nem.

A fiatal asszony lehorgasztotta fejét és ment tovább. Vidám dal hangzott egyszerre a fülébe és az utkanyarulatnál jött egy karesu, barna leány fekete szakállal és parázs szemekkel. A gróf vadásza volt.

Midőn megpillantotta az asszonyt, elhallgatott, leereszkedőleg köszönt neki és folytatta tovább az énekét. Csókoló, édes ajkáról...

Hadd nézze meg az asszonyt is, mit tartogat a szívében.

Egyszerre lehanyatlott a keze. A vadász szí-

Az állam nem ellátási intézet. És legfőképpen nem a tétlen tisztviselőké.

Küszöböljék ki a heréket! A tétlen, képtelen hivatalnokokat, ne csak kor és betegségi alapon távolíthassák el azokat az igazi munkások sorából, hanem a téltenség és képtelenség alapját is hozzák be! Ha a fegyelmi bíróság azt észleli, hogy a tisztviselő nem tanulja meg és nem tudja az újabb törvényeket és szabályokat, melyeket tudnia kell; vagy ha látja, hogy az nem akar képességéhez mérten dolgozni, hanem indokolatlan kevés és rossz munkát produkál, épen csak annyit, amennyiért, a mai állapot szerint — elcsapni nem lehet, vagy nem merik: akkor legyen a fegyelmi bíróságnak törvényes joga, de egyszersmind törvényes kötelessége is azt a tisztviselőt arra ítélni, hogy végelátásban részesítendő.

Akkor azután végellátásával menjen napidijának, vagy keressen magának más foglalkozást, kereskedést, vagy bármit, amivel nem az adófizető közönség és hivatalnoktársai terhére lesz. Mert, hogy egy munkaképtelen tisztviselőt, csupa százalomból, összes illetményeinek esorbítatlan élvezetében hagyjanak, no ez a méltánytalanságnak a netovábbja — az adózók és a munkás hivatalnokok jogos igényei és érdekei szempontjából.

És itt van a kérdés megoldása is. Tárva fekszik előttünk. Ki a sorból a herékkel; a dolgozókat az így megtakarított összegből jobban, az eddiginél sokkal jobban fizessék (ne csak borralalóval toldva meg fizetésüket); a munkájuk jobb lesz: jobban megfeszítik a gyeplőt ösztökélésből és köztudatukba menő azon ok miatt is, hogy mi vár a nem fejlődő, nem haladó, nem tanuló, nem iparkodó tisztviselőre; és mert tudják, hogy csak maguk helyett dolgoznak, s munkájuk egy hányada sem szolgál tétlen tisztviselőtársuk hiányzó munkájának pótlására, markirozására!

A bíró munkáját nem fogja az aljegyző, a számtanácsosét a számtiszt, az osztálytanácsosét a fogalmazó és segédfogalmazó, az ügyészt a gyakornok ellátni.

És ami a legkiválóbb előny: ez az lesz, hogy a fizetések hathatós emelése mellett olyan erőkeftl elhet a tisztviselőikar részére megnyerni, a melyek a mai fegyelmezetlen és minősíthetetlen viszonyok közt nevetve hátat fordítanak a «beamer»-seregnek.

Ehez azonban kell is reform, — legelőször is a szűk látókör letiprása; ó, mennyi értelmi és gazdasági kárt okoztak már e szűkkeblű szám-molyok!

Hogy minő emelést jelent az a reform, arra például szolgájon egy elsőbírósági hivatalnok-dotáció. Az aljegyző és albiró állást törölni kell; a joggyakornok a mai jegyző illetményeket nyerje; a jegyző a mai bírói (VIII. oszt.) a bíró a mai VI. oszt. illetményeket. A törvény-széki elnök és táblabíró a mai V. osztálybeli-eket.

Az irpok és végrehajtó a mai IX. osztálybelit.

vében senki más nem volt, mint épen a kastély urasszonya.

— Oh, szentséges ég, — sóhajtott fel — milyen gonosz mégis a világ!

Nehéz szívvel folytatta útját.

Hogy fog kinézni a férje szíve?

— A maga képét fogja-e benne találni, vagy a másét? — Három esztendeig katona volt, volt ellenséges földön és az ottani dolgokról sokat beszélnek az emberek, csak jót nem. — És hozzá még a férje szép növésű, mint egy fatörzs, erőteljes, akár a medve és lágyszívű, mint a bárány.

— Miféle felfedezéseket fog szegény tenni? Az erdő ritkult. Előtte egy rikitő zöld rétet terült el, az erdő szélén pázsitos réten kicsiny lakuk, fehér ház, mohás zsindegyfedéllel.

A ház előtt kőpadon ült a férje, lábai előtt fűben játszadozott a gyermek. Piros kabátocskája kivirított a zöld fűből. Most ölébe veszi az apja s a kicsike megtépázza a barna szakállat és rugdos a lábacskaival.

Nagyot dobbant a fiatal asszony szíve és undorodással dőbta el magától a boszorkány ajándékát.

Ugy szökelt, mint a zerge, csendes, édes családi fészkebe...

BÜTOROK

egy készpénzért, mint részletfizetésre leggyorsabban a legfinomabb kivitelű legjutányosabban

EHRENTREU és FUCHS TESTVÉREK-nél

Budapest, VI., Teréz-körút 8. sz.

(Andrássy-ut közelében.)

Képes árjegyzék ingyen.

Az irodatiszt, telekkönyvvezető és igazgató a VIII. és VII. osztálybeli. A segéd-telekkönyvvezető megszűnik. A hivataloszluga a mai IX. és X. osztálybeli kapja. Sokkal kevesebb állást kell felvenni, — de többet is kell és jobban is — dolgozni. Az a fenntartott elcsapási és végellátási parancs mindenféle szolgálati pragmatica kidolgozását megelőzőleg konstruálandó s szigorúan érvényre emelendő. A bírák, a fegyelmi bíróság tagjai állandóan, saját vagyonukkal is felelősek teendők azért, ha télen, vagy munkaképtelen hivatalnoknak eltávolítását, szentenciájukkal nem mozdították elő.

Olyan zseni-stiklik, aminőt 1892-ben csináltak a szegény nagyhangu országgyűléssel, talán még sem fognak ismétlődni, mikor az öreg bácsiknak megengedték, hogy — ha magas állásban vannak — ne 65 éves korukban küldessenek nyugalmába, hanem (hiszen csak a legfőbb bíróságról van szó, a polgárok személyi és vagyoni biztossága felett legfelső fórumban ítélő emberekről!) még öt évig élvezhessék a magas illetményeiket. . . . Mert ennek az a következménye, hogy a munkabíró fiatalabbak erőködéssel bár, nyugdíjba sietnek; okul felhozva azt a nagyönis plauzibilis érvet: »bizony más igazát én nem fogom huzni!« Pedig ezek közül soknak igen jó hasznát vehetné még évekig az a szegény, gondozatlan közszolgálat!

Nagyon elkelne, hogy az itt szóba hozott újítások módját azok és olyanok üssék nyélbe, akik maguk is, pályafutásuk során, jó, hasznavehető, öntudatos s lelkiismeretes munkásai voltak mindig a közhivatali szolgálatnak.

Mert annyi világos mindenki előtt, hogy a mi fizetési »szabályaink«, szűk látókörűség szörny-szültöttei, olyanoknak az alkotásai, akik — sem igazi vezetők, sem komoly munkások nem voltak.

Tisztviselő.

Vidéki szenzációk.

Budapest, július 11.

A budapesti sajtó tükrözti vissza hazánk összes életének érzékeltetését, éppen azért óhajtanók, ha a vidék minden fontosabb helyéről lelkiismeretes tudósítások jelennek meg különösen az 5. hasábján. A központ komoly számba vehető hírlapjai teljes jóhiszeműséggel közlik a vidékről érkező tudósításokat, mert hiszen saját megbízott emberök, vagy tekintélyes egyénekre hivatkozó egyén küldi meg. Tudjuk azonban azt is, hogy a vidéki levelezők között bizonyos egészségtelen verseny szokott kifejlődni.

Elvégre vannak olyan lapok is, amelyek a léhaságon, a szenzációkon kapnak, ezzel elrontják a feladataikat komolyan felfogó pályatársakat is, míg végre a túlzások, a ferditések, a valótlanosságok és a személyes meghurcolások valóságos versenyévé fajulnak el levelezéseik. Egy-egy ilyen szenzáció megjelenése mindig ámulatba ejti a vidéket, a közlő lapnak azonban becsületére nem igen válik, mert hiszen van annyi egészséges érdeke még a sokat gunyolt vidéknek is, hogy megütközve tapasztalja, mennyire kiélezik, mennyi tét szentelnek a léha szenzációknak, azokat előtérbe szorítják még a valóság rovására is, míg ellenben a valódi közérdekű dolgok, közművelődési, közigazgatási, közgazdasági ügyek és kérdések mellőzöttek, vagy értetlenségre valló módon tárgyaltatnak.

Csak találmára jelölünk meg néhány példát, amelyben a vidéki értesítés lelkiismeretlensége méltán keltett általános felháborodást. Egy délvidéki város polgármesteréről azt a hírt röptették világra, hogy városa Bécsbe küldte kölcsön kieszakölése végett, 5 pedig zsebre vágott 500.000 forintot és Amerikába szökött. A polgármester vidám névnapi körben olvasta az este érkező lapoknak rófnai közleményeit és meg volt az a tudata, hogy 2—3 napig (míg a rófnai szenzációt követő néhány sornyi cáfolat ismét napvilágot láthat) felőle beszélnek a szélrőzsa minden irányában. Emlékünkben van még a debreceni eset is.

Kossuth Ferenc látogatta meg a nagy alföldi metropolist; azt fogta egy lelkiismeretlen tudósító az ünneplő debreceniekre, hogy a királyt éltető tózt után a »hej be huncut . . .« kezdetű nótát huzatták. Szó sem volt igaz a dologból, de hogy mennyi kellemetlenséggel járt a szenzációt hajhászó tudósító »stiklije«, azt magyaráznunk is fölösleges. Most tette jóvá Eperjes hazafias polgársága szép ünnepélyekkel, fákllyás zenével a lapok egy részének azt a méltatlan eljárását, hogy Vályi János püspökre heteken át kenték a pánszlávokkal való cimborálás rágalmait. A jóvátétel megtörtént, de a kellemetlenségek itt is meg voltak és mint minden egyes esetekben, úgy ezuttal is csorbult a sajtó tekintélye, szavahihetősége és népszerűsége.

Ezen esetek nem állanak egyedül, annál inkább okulnia kell belőlük a komoly sajtónak. A vidék ügyeivel csak oly komolyan, csak oly lelkiismeretesen illik foglalkoznunk, mint a fővároséval és ezt el is érjük, ha csupán komoly forrásokból fogadunk el értesítéseket. Maga a vidék is sokat tehet e részben: ha értelmisége gondoskodnék arról, hogy az illető hely közérdekeiről, kellően hiteles és pontos tudósításokat nyerjen a központi sajtó, akkor a mostani áldatlan félreértések száma mindenestre tetemesen kevesbbitetnék.

KULFÖLD.

Európa — Amerika ellen. Régóta tisztában van mindenki azzal, hogy Európa kereskedelmére Amerika milyen rossz és nagy hatással van. S azzal is, hogy előbb-utóbb meg is kell mé. közni a legnagyobb határozottsággal Amerika kereskedelmével. Az újabb időben az amerikai lapok hangoztatták, hogy Amerika ellen az összes európai államok koalíciót kötöttek, mely már működését meg is kezdte. E hírekkel szemben *Hull* államtitkár egy újságíró előtt kijelentette, hogy az európai államok ilyen fellépésétől Amerikának már azért sem kell soha tartani, mert az európai államok maguk között sokkal inkább versenyeznek, mintsem ilyen koalícióra nézve meg tudnánk egyezni. Csak azon esetben lehetne szó ilyen általános európai egyezményről, ha lenne olyan általános és elismert tekintélyű államférfiu jelenleg Európában, mint annak idején Bismarck volt. Amíg a mostani állapotok maradnak fenn, egészen nyugodt lehet Amerika; európai koalíció nem fogja rontani kereskedelmét.

Lázadás a török hatalom ellen. Mig az európai oldalon is erős támadásra várnak a török fennhatóságra, addig ázsiai oldalon is a fennhatósága alatt álló népek is megmozdultak. Damaszkuszban a druzok felett is fennhatóságot gyakorol Törökország. Ez a népfaj az, mely legkevésbé tudja elviselni a török uralmat. Mint halljuk a druzok újra fellázdak a török uralom ellen. Még pedig alaposan véres lázadást rögtönöztek. Felkoncolták a herámicsi török helyőrséget, ezután kifosztották a Csadili Száfa falut ahonnan elvittek nyolcezer szarvasmarhát. A felkelésnek vezetői négyszáz druz sejk, akinek a szultán tavaly egy ilyen felkelésnél már kegyelmet adott. A felkelők visszaverték az ellenük küldött damaszkuszi helyőrséget, amely súlyosan megverve vonult vissza. A damaszkuszi török parancsnok sürgősen kért segítséget a szomszéd orosz parancsnoktól.

TÁVIRATOK.

Kína.

Washington, jul. 11. Kína *Vuingfung* washingtoni nagykövete utján fél millió dollár kártérítést követel Buttel városában lakó kínaiak bántalmazásáért, mely állítólag 1886-ban történt.

Orosz herceg Bulgáriában.

Euxinograd, jul. 11. Mihajlovics Sándor nagyherceg ideérkezése alkalmából a kastélyban ünnepélyes fogadtatás volt, melyen a minisztereket és a főbb hivatalnokokat bemutatták a nagyhercegnek. A nagyherceg péntek estig marad itt.

Lengyel diákok pöre.

Posen, jul. 11. Az itteni törvényszék előtt holnap kezdik tárgyalni tizenhárom lengyel egyetemi hallgató pörét, kik vádolva vannak, hogy titkos egyletekben vettek részt, melyeknek célja Lengyelország függetlensége.

Hohenlohe herceg temetése.

Sillingsfürst, július 11. Hohenlohe herceg holtteste ideérkezett. A pályaudvarról a holttestet a kastély kápolnájába vitték. A kápolnában egyszerű gyászistentisztelet mellett ment végbe a temetés.

Orosz és amerikai vámszerződés.

Washington, jul 11. Az orosz pénzügyminiszterium ajánlatot tett, hogy mellőzni fogja az amerikai árukra behozott új vámokat, ha az Egyesült Államok a különbözőzeti vámok alkalmazásától elállnak. Amerika ezt az ajánlatot elfogadni nem fogja.

VIDÉKI KÖZELET.

A zabolai erdő-arányosítás.

Budapest, július 11.

Szomorú hangon irt föllebbezés került a marosvásárhelyi királyi tábla elé. *Zabola* székely község kelt abban sikra a kézdivásárhelyi törvényszéknek az erdőarányosításban mondott ítélete ellen. A törvényszék ítélete a község nagy részét ugyszólván vagyontalanná tette s a vándorbotot adta a kezébe. Az arányosítás alá vett erdőtömböt a törvényszék a földesurnak ítélte oda, mert a község nem tudta bizonyítani, hogy a földesur a maga jussát már kikapta. Nem tudta bizonyítani, hogy az arányosítandó erdő-rész kizárólag a székely kétág-katonaságot s a velük egybeolvadt zsellérek utódait illeti. Nem tudta bizonyítani azért, mert a régi arányosítás okirataj nem állottak rendelkezésére.

Az okiratok megszerzése érdekében a zabolaiak egyenesen az Országos Levéltárhoz fordultak. Onnan azonban azt felelték nekik, hogy a XVII. és XVIII. századbeli székely vonatkozású oklevelek még rendezetlenek, ezek közül bármilyen aktának az előkeresése óriás vesződséggel és fáradsággal járna. Az Országos Levéltár rendezetlensége azonban, mint a zabolaiak felebbezése találoan megjegyzi, még nem elég ok arra, hogy koldusbotra juttasson és kivándorlásra kényszerítsen egy virágzó székely községet.

Régi oklevelek híján itt vannak a még élő község őregeinek vallomásai, akiket csak kikéltene hallgatnia a királyi táblának, hogy az erdők használásának jogtörténetéről megbízható fölvilágosítást nyerjen. Minthogy a régi erdélyi fejedelmeknek adományozási joga nem volt, ez is bizonyíték arra, hogy a mostani földesurak nem juthattak másképp birtokba, mint a már egyszer keresztül vitt arányosítás útján. A törvényszék részben arra is alapítja ítéletét, hogy a kérdéses erdőterület „községi vagyon.”

A föllebbezés ezzel az állítással szemben arra emlékeztet, hogy az idéző jelek közé foglalt kifejezés a legsötétebb reakció emléke. A „Gesamt-Monarchie“ fogalmával együtt született a „Gemeinde“, tudniillik a községi vagyon.

„Az egyesekre, mondják a zabolaiak, az önkény nem terjesztette ki polip-karját, mert ezeket védvén a földesuri jogaim, elég erősek voltak tulajdonuk megvédésére; míg a több száz családból álló kétág-katonaság, a haza ujjáébredése iránti hitében meginogva, nem törődött azzal, hogy vagyona jogcime fölött a vészharangot meghuzták! . . .“

Ugyanazon a jogalapon, folytatják másutt, amelyen jelenleg a volt földesurak állanak, ők, a kétág-katonaság és a volt urbéreszek jogutódai is követelhetnék, hogy a földesurak tulajdonában levő, nagy kiterjedésű erdők közöttük arányosítottassanak. Ők azonban „nem vezetnek rabló-hadjáratot“ csak a törvényre hivatkozva jogaikat akarják érvényesíteni.

És e jogukat remélhetőleg meg is találják, mert száz, meg száz család koldusbotra juttatását senki sem veheti a lelkére. A magyar igazságszolgáltatás semmiesetre sem.

— **Paprika-gyár Szegeden.** Garzó Lajos és társa szegedi lakosok bejelentették a szegedi tanácsnak, hogy Szegeden paprikagyárat állítanak föl. A gyár céljaira 1200 négyszögöl területet kértek az utaszkaszárnya mellett fekvő földterületből örökáron. A törvényhatóság a földterület megadását elhatározta. Az 1200 négyszögöl földterületet tegnap délelőtt jelölte ki a kérelmezőknek egy bizottság.

FŐVÁROS.

— **A könyvkötők panasza.** A könyvkötőipartestület részéről ma Molnár Mihály vezetésével küldöttség járt Halmos János polgármesternél. A küldöttség panaszkervényt nyújtott be a Tanitók Háza-egyesületének ama határozata ellen, hogy a papírt és irószert egy bizonyos megbízott cégtől szerezzék be az iskolákban, mert a cég szerződésileg százalékot biztosít a Tanitók Háza céljaira. Az ipartestület ezt monopóliumnak tekinti s kéri, hogy a székesfővárosi iskolákban ne alkalmazkodjanak ehhez, mert

különben egy csomó kisiparos és munkás megy tönkre. A polgármester megígérte, hogy a kérelmet pártolni fogja.

— **Használt iskolakönyvek fertőtlenítése.** A használt iskolakönyvek nagyban hozzájárulnak az iskolában a ragadós betegségek terjesztéséhez. A tiszti főorvosi hivatal már többször tett előterjesztést a tanácsnak ennek a megszüntetésére. Most végre a belügyminiszter vette kezébe az ügyet s felhívta a főváros tanácsát, hogy utasítsa a kerületi előjáróságokat, hogy a területükön lévő iskoláktól kérjék el a használt tankönyveket és dezinficiálják azokat a központi fertőtlenítő intézetben. Ezzel kapcsolatban elrendelte a tanács, hogy a fővárosi kölcson-könyvtárak időről-időre szintén fertőtlenítsék a könyveiket.

A sapka.

— *Tanulságos mese.* —

Palika kis fiu volt. A kegyesrendi atyák oktatták őt minden jóra és nemesre. Jóság, nemesség nem is lettek volna ezek Palika kedve ellen, ha mellette nem kellett volna többféle gyilkos tantárgyat tanulni.

Ezek okozták Palikának sok fejfájást.

De hát mint jó fiu megtanulni is megtanulta úgy ahogy, csak semmi kiváló ambíciója nem volt az első középrekedni. Pedig papája, egyike legismertebb alanyi költőinknek, fényes, ujjvertű huszfillérest ígért minden hazahozandó jelesért, mit a kegyesrendű, de szigorú lelkű atyák írnak be a hónap végén a kis könyvecskébe.

Hátba, ez nem volt elég biztatás, a jelesek nem akartak jelentkezni.

Még egy hibája volt Palikának. Nem tudott a ruhára ügyelni. Ha a derék és becsületes Hornung cég ma délen szállította haza az új ruhát, már holnap a legnemesebb szívű handi is azt mondta reá:

— Ilyen viselt holmit nem veszek meg.

Hát még a kalapok, a sapkák!

Poe Edgart megszégyenítő csodákat miveltek ezek a sapkák. Hogy-hogy nem, a házak tetéjére kerültek, odamentek a sinre, mikor éppen a villamos teljes rohamban jött. Az még szerencse volt, ha csak zuhany fürdőt vettek pár liter alizarin tintában.

Mikor Palika apja, a derék lírai költő, a tavasz folyamán ismét új sapkát vett, lelkét megindító párhuzamot vont a derék gyermekek s a tékozló fiuk között. Míg a mamának elmondotta, hogy mily különbség van a kiadók s a kalaposok fizetési fogalmai között.

Palika szívére is vette a figyelmeztetést s két napig a sapka semmi különösebb bajt nem szenvedett.

Igen ám, de a legközelebbi vasárnap délután a miniszter bácsi rendeletéből kifolyólag tanulmányi kirándulás volt. S mikor a vasuton vissza felé jöttek, Palika kinézett az ablakon, s egy udvariatlan szélroham úgy lekapta fejéről a sapkát, hogy na! Palika megdöbben.

A tékozló fiu meséje szívére hatott.

S nem is ment haza apja elébe sapka nélkül, hanem beállított a kalaposhoz s kért egy éppen olyan sapkát, mint az eltűnt.

— Hát pénzed van kis fiu?

— Az nincs, de minden hónapban fizetek egy koronát!

— Ugyan honnan?

— [Hát apa ígért, minden jelesért husz fillért, s minden hónapban öt jelesem lesz.

A kalapos bácsinak tetszett az ötlet, de biztosítani akarta magát, kérte a kis könyvecskét. Palika mondta, hogy két oknál fogva lehetetlen. Mert nincs itt, s mert eddig még nem volt jelese.

A kalapos joviális ember volt, bement az alkuba. És ime Palika ettől kezdve minden hónapban öt jelest vitt haza, s öt husz fillérest hozott a kalaposnak.

Most telt le az adóssága.

A kalapos mondotta el ezt az indiskreciót, hozzátéve, hogy, ha Palika nagy ember lesz, jó lesz az emlékirataihoz. Mert, hogy az előzmények után ne legyen nagy ember: az lehetetlen.

[Azóta a papa, a derék lírai költő, büszkébb Palikára, mint a legsikerültebb rimére.

Különösen figyelmeztetjük tisztelt előfizetőinket, hogy az előfizetés megújításánál, valamint minden reklamáció, lakhelyváltoztatás és a lap szétküldésére vonatkozó egyéb felszólalásnál egy címszalagot mellékelni sziveskedjenek.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, arra kérjük, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

NAPIHIREK.

Budapest, július 11.

A bankettek országa.

Brüsszelből jelentik a P. E.-nek, hogy a Budapesten járt bur küldöttek szeptemberben ismét visszatérnek Magyarországra és ez alkalommal *De Wett* András és dr. *Valentin* Vilmos bur parancsnokok meglátogatják a nagyobb vidéki városokat is. A budapesti bur bizottság, amely a népgyűlés után föloszlott, szeptemberben megalakítja a nemzetközi bur liga magyar osztályát is.

Tudjuk jól, hogy mit jelent ez a rövidke hír. Azt, hogy minden vidéki város fog rendezni egy vagy több bankettet, ünnepélyes felvonulást, bevonulást, kivilágítást és Isten tudja mit. A városi főjegyző olyan beszédet fog tartani a harmadik fogásnál, a polgármesternek ő Felségét felköszöntő tószlja után az angol vezérek brutalitása ellen, a burok hősiessége mellett, hogy igazán bámulni való dolog lesz, ha e beszéd után Chamberlain táviratilag nem tudatja rögtönös lemondását. Hajnal felé pedig a derék burok a természetes városi kapitány mellén fognak zokogni a szép magyar nóta hangjai mellett s mikor már a burok kijelentették, hogy nincs lovagiasabb, nemesebb, derekabb nemzet a magyarnál, akkor stentori hangon fog szólni egyik magyar ur:

— Őt üveg sanpányit a javából!

Isten látja lelkünket, nem akarjuk mi bántani a szegény burok ügyét. Szomorúan, fájdalommal nézzük a burok veszendő szabadságát s ha bármiképpen segítene a mi bur bankettezésünk a délafrikai háborun, igazán nem is szólnánk ellene egy szót sem. De mikor látjuk, hogy semmit sem használ az ilyen dolog s mikor látjuk, hogy a többi államok mégsem engedik az ilyen körutazást, akkor kérdjük magunktól:

— Hát éppen csak nekünk van annyi bankettré, ligára, testvéri ölelgetésre, körutazásra, felolvasások belépő díjára s tudja az ég, mi mindenre kidobható pénzünk?

Látjuk egyre a munkanélküliek nyomorát, közvetlenül fülünkbe hallatszik a szegények és árvák jajgatása és kétségbeesése! Miért nem segítünk ezeken? Emlékszem jól, hogy a tavasszal, a napidíjasok gyűlésén ezer panaszzal hangzott el, hogy megélni nem lehet. Szegény embernek nincs már vacsorára sem pénze. S persze a gyűlés után a sok éhező dus bankettek ült össze. Mert hát egyszer esik esztendőben karácsony.

Ime, ilyen a helyzet képe:

Panaszkodunk a helyzet tarthatatlan voltáról s ahelyett, hogy segítenénk azon, tömredék pénzt dobunk ki az ablakon olyan érdekért, amelyekhez semmi közünk nincs s amelyeken segíteni nem is tudunk.

Szegény burok, vesztett szabadságukat mi is sajnáljuk, panaszait szomorú szívvel hallgatjuk, de bankettet — az Isten szerelméért — ne csináltassanak sem maguk mellett sem az angolok ellen. Mert mi szívvel-lelkelettel csüggünk a szabadság mellett, de — a bankett-költségekre millió hazánkbeli szegénynek van szüksége.

— **(Fejérváry báró új diszpolgársága.)** *Temesvárról* írja tudósítónk: A tegnapi tartott városi közgyűlés, amelyen Molnár főispán elnökelt, Telbisz polgármester indítványára a város országos képviselőjét, Fejérváry Géza báró honvédelmi minisztert egyhangulag diszpolgárrá választotta. A főispán indítványára elhatározták még, hogy Fejérváry báró nevére alapítványt létesítsenek oly módon, hogy a város pénztárából minden évben hat-száz koronát adnak egy temesvári iparosnak további kiképzésére. Végül elhatározták, hogy a diszpolgári oklevelet küldöttéleg adják át a honvédelmi miniszternek.

— **(Steiner Fülöp siremléke.)** Steiner Fülöpnek, a korán elhunyt székesfehérvári püspöknek sirja fölé díszes emléket állítottak. A siremléket szombaton fogják leleplezni a székesfehérvári papság valamint a város vezetői emberei s a közönség jelenlétében.

— **(A hódmezővásárhelyi főispán ügye.)** Thoroczky főispán ügye természetesen nagy port vert fel mindenütt. Az ügyben most fordulat állott be. Egy szegedi lapban ugyanis ma a főispán a következő nyilatkozatot teszi közzé:

A Hódmezővásárhely című lapban Garzó Imre által aláírva egy közlemény jelent meg, melyben bizonyos Viktor aláírással elátott leveleket s ezzel kapcsolatosan egyéb rágalmakat nekem tulajdonít. Midőn kijelentem, hogy mindez hamis és a valósággal ellenkező állítás egyúttal megbízom dr. Baksa Lajos ügyvéd urat, hogy a bíróság előtt a kellő intézkedéseket megtegye.

Baró Thoroczky Viktor.

Ugyanebben az ügyben ma a felhivatalos Budapesti a következőket j-lenti:

Egy vidéki lap nyomán fővárosi lapokba is belekerültek nyilvánvaló céllal báró Thoroczky Viktor főispánnak tulajdonított levelek, amelyeknek tartalma alkalmas arra, hogy irójukat kompromittálja. Amint értesülünk, báró Thoroczky ezen, minden ok nélkül neki tulajdonított levelek terjesztői ellen a bírói feljelentést megtette.

Különben is tudvalevő dolog, hogy báró Thoroczky főispán állását elhagyja, mert a jövő választásoknál mandátumot szándékozik vállalni. Ebből az alkalomból a hódmezővásárhelyi munkások szervező-bizottsága feliratot intézett a főispánhoz, amelyben köszönetet mond azért a jóakarattért és rokonszenvért, amelyet a munkásokkal szemben tanúsított és amelylyel hozzájárult ahhoz, hogy a munkások és munkaadók között a viszony javuljon. Érdekes az egyszerű munkások által készített feliratban az a rész, amelyben kiemelik, hogy a főispán installációja alkalmával asztalánál látta a munkásokat, amit „kevés hódmezővásárhelyi gazda tenne meg.”

Most már érdekes lesz megtudni, hogy ki volt a levelek hamisítója és hogy milyen okból tette azt. *A Szegedi Napló* az Ammer István életéről még a következőket írja:

Hirt adunk azokról a kalandokról, melyeken ifjú Ammer István hódmezővásárhelyi díjnok, főispáni extitkár tavaly nyáron Szegeden átmént. A császárkabátos fiatalember a Stróbl-kavéházban fizetés nélkül távozott s elvitte Bokor Emil gyógyszerész ezüstmegőnt botját. A főpincér megbocsátott Ammernek s ez az ügy megszűnt, nem így azonban a másik, melyben hivatalból is tovább folyt az eljárás. A büntető járásbírósaág körözést adott ki Ammer ellen, de hasztalan, mert a titkár ur időközben Hódmezővásárhelyről megszökött. Az ottani rendőrség nyilvántartotta a körözést, de már ez évi áprilisban elvesztette a reményét aziránt, hogy Ammert elfoghassa s erről jelentést is tett a járásbírósaágnak. Az ügy azóta függőben van. Ammer kihallgatásakor a rendőrségen azt vallotta, hogy végső nyomorban követte el a botlópást, mivel családja nem segítette.

— **(A pápa vendégei.)** XIII. Leó pápa, a kiről csak nemrég az a hír terjedt el, hogy rosszul van, miat Rómából írják, egészségesebb, mint valaha. A pápa még másfél évvel ezelőtt a szerencsés eredménnyel végződött operáció után megígérte orvosainak, hogy meghívja őket ebédre. Huszonhárom esztendő óta most történt először, hogy valakit meghívott, mert a vatikáni etikett szigorúan tiltja, hogy vendég a pápával egy asztalhoz ühessen. Most úgy segítettek ezen, hogy XIII. Leó pápa egy ablakmélyedésben evett, amelyet függöny választott el a vendégek asztalától. A két orvoson kívül ebből az alkalomból a pápa unokaöccse, Pecci Kamillo gróf, Bisleti, a vatikáni paloták főudvarmestere, a titkos kamarás és a szolgálattevő gardisták voltak a pápa vendégei.

— **(Gyilkos villám.)** Nagy égháboru volt kedden délután Téthen. A zivatar hirtelen keletkezett s nagy kárt okozott. A cikázó villámok több helyütt lecsaptak. Németh Imre tehetősebb gazda négy ökre künn szántott, midőn a zivatar jött. A béresfiu a kepelnyukba huzódott a vihar elől s épp idejekorán, mert a villám ott csapott le s a négy ökröt agyonütötte.

— **(Tanító vagy tanár.)** Kiváltképpen a vidéki városokban terjedt el az a különös szokás, hogy a népiskolai tanítók szívesen cimeztetik magukat „tanár“-nak. Sőt nem csak szívesen veszik a cimezést, de ha lehet, használják is. Ez ellen az abuzus ellen a győri tanítótestület hivatalos uton megtette a lépést. Az iskolaszékéhez előterjesztést küldött, amelyben kéri, hogy a tanítótestület tagjait ne illessék a „tanár“ cím-

Csúz és köszvénynél

hatásban felülmúlhatlan a Zoltán-féle csúz- és köszvény elleni kenőcs, mert a betegek, kik 15-20 éve szenvednek s fűrdőket és gyógyszereket használtak eredménytelenül, — e szernek köszönhető meggyógyulásukat, üvegbe 2 korona.

ZOLTÁN BELA gyógyszerésztárában
BUDAPEST,
V., Sétány-utca és Szabadság-ter sarok.

mel. Követhetné a példáját a többi vidéki tanítótestület is.

— **(Székely tengerészek.)** Spaun báró tengerőrnagy az a terve, hogy a kvóta arányában a magyar fiúk alkalmazást nyerjenek a hadi tengerészet körül. Ennek alapján az Emke kezdeményezésére megindult az akció s két székely fiu már folyamodott is a felvételért. Mindkét fiu géplakatoságot tanulni ment Polába s mint gépészek fognak a hadi hajókon szolgálatot tenni. A tanulékony székely fiúk a Máv gépgyárában is nagy számmal vannak alkalmazva s szépen beváltak. Ott azonban egy idő óta a létszám be van telve.

— **(Szegedi kormányos szerencsélensége.)** Gombos Mihály szegedi hajókormányosnak már régebben teljesen nyoma veszett. A család nagyon aggódott érte, különösen mikor híre járt, hogy Titelnél a folyóba veszett. Most a rendőrség hivatalos értesítést kapott Titelnél, hogy Gombos azon hajóról, melyen alkalmazva volt oly tökéletesen eltűnt, hogy azóta még a híret se hallották. Ugy látszik tehát, hogy a kormányos csakugyan szomorú sorsra jutott.

— **(A csodagyermek.)** A napokban egy fiatal vidéki férj utazott fel a fővárosba. Kettős megbízatást akart elintézni. A hosszalábú golya közeledett a háza felé, s így gyermek-kelengyét akart vásárolni. S azonkívül valami szőnyegre is volt szüksége. Utközben eszébe jutott, hogy nem tudja a szőnyegméreteit, sürgönyözött haza a sógornéjának a méretekéért. S egyuttal kérte, hogy tudassa a feleségének hogy létét. Azalatt otthon váratlanul megérkezett a golya. A sógorné izgatott is volt s egy sürgönyön akarta tudatni a boldog apával ugy az áldást, mint a szőnyeg méreteit. Így történt hát, hogy a boldog apa ezt a sürgönyt kapta:

X. Y. urnak. Budapest.

Feleségednek gyönyörű fiu gyermeke született. Két méter hosszú, három méter széles. Margit csókoltat.

Hogy a boldog férj mit szolt a csodagyermekhez, arról hallgat a krónika.

— **(Kolozsvári helyszerző botránya.)** Kolozsvárról írja tudósítónk: A mult hetekben történt, hogy egy állásnélkül levő, fiatal német benne, Winter Mária elment Silló Gyula helyszerzőhöz állást keresni. Silló a 15 éves ártatlan leányt elvitte Szamosújvárra, s ott egy kétes hírű házban akarta elhelyezni. Mikor a leány megtudta, hová vitték, lármát ütött, és sikerült is kimenekülnie a büntanyából. Visszajött Kolozsvárra és a rendőrségnél feljelentette Silló Gyula helyszerzőt. A vizsgálat most erélyesen folyik az emberkereskedő ellen.

— **(Mégölte magát a felesége után.)** Szudricsán Mihály győri féldmüves felesége hat héttel ezelőtt meghalt. Mellhajos volt a szegény asszony. A férjén a temetés után buskomorosság veit erőt. Nem izlett neki sem az étel, sem az élet. Az erőteljes 32 éves ember felényire fogyott a hat hét alatt. Egy pár nappal ezelőtt reggel valami rokona kiállott be hozzá. Nem kapott feleletet. Benézett az ablakon, az ágyban játszottak a kis árvák, apjuk nem volt sehol. Bement a házba, itt azután megtalálta Szudricsán Mihályt. Ugy nagy szegre akasztotta fel magát a konyhában. Levágták, de már halott volt. Felesége mellé temették.

— **(Állami tisztviselők mozgalma.)** Az a mozgalom, mely Tordáról kiindult, mind nagyobb arányokat ölt. Újabbban a következő esatlakozásokról értesülünk: Zilahon az állami tisztviselők érdekében alakult nagybizottság gyűlést tartott, amelyen örömmel csatlakoztak a tagok a szegedi és gömörmezei áll. tisztviselők amaz indítványához, hogy az állami tisztviselők országos kongresszust tartsanak. Kimondották, hogy a Budapestben f. évi szeptember hó 1—10 napjaiban megtartandó országos kongresszusra képviselőket kiküldenek. **Máramaros vármegye területén alkalmazott kir. tisztviselők Máramaros-Szigeten** gyűlést tartottak. Ezen a közgyűlésen a tordai, rimaszombati és szegedi intéző bizottságok a iratai felolvasatván, a közgyűlés egyhangulag oly értelemben határozott, hogy szükségesnek látja, hogy ebben a kérdésben Budapestben — lehetőleg még ez év őszének folyamán — országos tisztviselői kongresszust tartassék, amely hivatalos lesz a további szükséges lépéseket megtenni. A megtartandó kongresszusra képviselőket küldenek. Az állami tisztviselők kongresszusa augusztus hó második felében lesz. A kormányhoz és az országgyűléshez intézendő memorandumot a rendezők 15 nappal a kongresszus napja előtt minden vidéki intézőbizottságnak megküldik. A memorandum legfőbb pontja, hogy az állami tisztviselők fizetése egyenlő legyen az osztrák tisztviselőkével, lakáspénze pedig a katonatisztekével. Alkotassék szolgálati pragmatika, a köteles szolgálati idő 30 évre szálltassák le, a tisztviselők mentessenek föl az adófizetés alul, a ruházat és lakásberendezés lefoglalható ne legyen.

— **(A fekete halál.)** Az összes európai államok közegészségügyi hatóságai mindent elkövetnek, hogy korlátot állítsanak a pestis ellen. Az európai államokat jelenleg

két kapun veszélyezteti a pestis: Konstantinápoly és Marseille felől. A konstantinápolyi pestis-eset ellen a vasuti közlekedés megszorításával védekezünk, ami pedig a Marseilleből jelentett eseteket illeti, ezekre nézve egyelőre nem tettek külön intézkedéseket, amennyiben ott a francia kormány a legszigorubb elkülönítést fogatosította. A megbetegedések a Kelet-Ázsiából érkező Laos személyszállító gőzösn fordultak elő. A pestisben megbetegedettek mindannyian arab fűtők. A hajó nem is ment be a marseillei kikötőbe, hanem Friaulban vetett horgonyt. A betegetek átadták a közegészségügyi hatóságnak, a többi utast pedig tíz napi vesztegárnak vetették alá. Ezek között eddig egy megbetegedés sem fordult elő, valamint az izoláló állomásra vitt pestis-beteg arabok közül is mostanig csak ketten haltak meg. Háromnak az állapota nagyon aggasztó, a többiek azonban gyógyuló-félben vannak. — A Romániában, Bulgáriában és Görögországban a török szállítványokra elrendelt vesztegár következtében az osztrák Lloyd következőkép módosította szolgálatát: A konstantinápoly-küsztenzsei hajójárat és a bulgáriai kikötőkben való árufelvétel újabb intézkedésig szünetel. A Duna felé közlekedő gőzösek sem oda, sem visszamenet nem érintik Konstantinápolyt. A görög-keleti vonalon a hajók visszamenet megállnak Brindisiben. A levantei gyorshajók visszamenet nem érintik a görög kikötőket. A Batum felé meghosszabbított tesszáliai A vonal gőzösei sem oda, sem visszamenet nem érintik Konstantinápolyt. A tesszáliai B vonal hajói csak a Dardanellákig közlekednek, ahonnan három nappal a rendes idő előtt és a menetrendben megjelölt összes kikötők érintésével térnek vissza.

— **(Államférjak balesetel.)** Széll Kálmán miniszterelnök, mikor a június 5-iki ffréndiházi ülésből távozott, a lépcsőn megcsuszott s bokájában megrándult a lába. Midőn hazérkezett, érezte, hogy megdagadt a lába. Orvosa tanácsára jeges borogatást tett rá, ez s annyira segített rajta, hogy még másnap hazautazott Rátótra, hol most már teljesen meggyógyult. A másik baleset részese Tisza István, akit geszti birtokán majdnem súlyos baleset ért, amennyiben a kocsiját a lovak felfordították s a gróf kiesett. De az ijedtség-n kívül semmi baja sem történt.

— **(Bíró — a miniszter ellen.)** Párját ritkító esetről írnak Veszprémből: Kisfaludy Miklós, veszprémi törvényszéki bíró érdekes hivatalos panaszszal fordult a győri ítéletáblához. Panaszában elmondja, hogy az elmúlt évben a részére kiosztott ügydarabokat mind elintézte s a miniszter mégis illetékes fegyelmi hatósága mellőzésével leiratban megalázóan megróttta. Minthogy pedig nincsen szolgálati pragmatika, amely lehetségessé tenné, hogy a miniszter sértéseért elégtételt kaphajna, az 1891. XVII. törvénycikk alapján panaszt tesz, kérve, hogy irjanak föl ily törvény hozzásáért, amely a bírói függetlenséget biztosító törvény végrehajtását szabályozza, a bírót a tulterheléstől megmenti és fizetéseket emeli. A bíró panaszát valamennyi törvényszékkel közölték.

— **(Falkait elfogták.)** Különös, hogy ahányszor a lapok hírt adtak róla, hogy Falkai mégis a rendőrség kezébe került: a rendőrség mindig azt mondotta: Hogy mitsem tud róla, pedig neki illenek első sorban tudni arról. Hát ez az utóbbi mondás igaz, de elég komikus is, mert Falkait tényleg elfogták, mielőtt a rendőrség tudta volna. Az igazságügyminiszteriumba ugyanis sürgöny érkezett:

Igazságügyminiszterium, Budapest. Julius 9. Falkai postasikkasztót ma reggel itteni rendőrség elfogta. Személyazonosság megállapítása végett kérünk intézkedést. — Cs. és kir. konzulátus. New-York.

Az ügyészség kérdő válaszára szintén hasonló tartalmu távirat érkezett. S így most már akármit mond is a rendőrség: Falkait mégis elfogták!

— **(A borosjenőiek panasz.)** Borosjenőről írják lapunknak: A Nagyváradon állomásozó honvédezdred borosjenői különítményét visszavezényelik az ezred székhelyére, Nagyváradra, ami a községnek is, az államnak is sok kárt okoz. Az állam annak idején 120,000 forintért vette meg honvédlaktanyául a borosjenői vár-épületet. Alig pár évvel ezelőtt 24,000 forint költséggel szerzett telket kint az apateleki hegy alatt és építetett rá lövöldét, amelyen a legutóbbi időben is költséges új munkálatokat végeztetett. Ha már most a katonaságot elviszik, akkor az államnak több mint 300,000 korona vagyona teljesen elveszne, mert azt az épület-tömeget Borosjenőn semmiféle más célra nem lehetne értékesíteni. De a honvédelem és közbiztonság is feltétlenül megkívánják, hogy Borosjenőn katonaság állomásozzék. A miniszteriumnak is tudomása van még a közelmúltban e vi-

déken előfordult rablótámadásokról és gyilkosságokról. Még élénk emlékezetben van, hogy a tolvaj-, rabló- és orgyilkos bandákat a statárium is csak a katonaság által tudta megfékeztetni. Tehát a honvédelmi miniszternek nem lehet célja, hogy a betyárvilág romantikáját új életre hívja és a békés fejlődésnek indult vidéket rabló-fészekké tegye.

— **(Négy évig felfüggesztve.)** A rabogányi község jegyzői állását 1896-ban Ciumpé Tódor megválasztásával töltötték be. Alig pár hónapra rá névtelen följelentések következtében felfüggesztették állásától. Teljes négy esztendőig tartott a vizsgálat, amíg kiderült, hogy a vádak alaptalanok. Ciumpé Tódort tegnapelőtt visszahelyezték állásába.

— **(A hős és a milliók.)** Aguinaldóról, a filippinok vezérérl a spanyol lapok azt irták annak idején, hogy pénzért adta meg magát Tunston ezredes előtt. Felhozták, hogy a kubai háborút megelőzőtt lázadásnak a spanyolok ugy vetettek végett, hogy pénzt adtak Aquinaldónak, aki azonban a spanyoloktól kapott pénzen lázadást szervezett a kubai háboru kitörésekor. Most egy manillai amerikai kereskedő, Mac Avoy, aki Londonban időzik, ezeket mondta egy ottani hírlapírónak: „Amit a lapok Aguinaldó elfogatásáról irtak, csupa hazugság. Mikor láttuk, hogy nem bírjuk őt elfogni, megkérdeztük tőle, hogy mennyi pénzért adná meg magát. Huszonöt milliót kért. És miután a háboru nekünk minden héten került ennyibe, ráá ltunk az alkura.

— **(A bácskai nábob leánya.)** Egyébről se beszélnek mostanában a Bácskában, mint az ó-moravicai nábob leányának szökéséről. Szerelmes volt egy szegénysorsu ifjuba; az apja ellenezte, hogy egymáséi legyenek s akkor a fiatalok szülői házat, otthon, mindent elhagytak. A regényes esetről tudósítónk a következőket jelenti. Ungár Lipótnak hívják az ó-moravicai nábobot. A föld-birtoka megér vagy egy milliót, de a vagyonánál sokkalta többre becsülte a leánykáját, egy tizenhétéstendős barna szépséget. A szépséges szép llona azonban megszeretett egy szegény ifjút, Szemző Gyulát, akiről az apa azonban hallani sem akart. A kis Moravicán persze sokat beszéltek az esetről az akácok alatt. Egyszer aztán az ajkakra fagyott a suttogó beszéd. A moravicai nábob leánya elszökött. Robogó gyorsvonat vitte el éjnek éjszakáján valahova, a messze ismeretlenbe. A szerelmes gavallér röpitette persze magával s a buskomor nábob házatája körül most lábujjhegyen járnak az emberek. Nem akarják zavarni a szegény ember fájdalmát. A Bácskában azonban erősen reménykednek a jó lelkék: visszatér a lány is, a gavallér is és velük együtt a nábob bünbocsánata is.

Felhívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát, Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, »Adria«-szállóval szemben létező női-divat áruházára.

A

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap este nyolc tizenkét oldal terjedelemben.

A *Magyarság* minden sorával a magyar nép politikájáért küzd.

Csak egy célt ismer: a magyar nép jólétét, mai nehéz sorsának megjavítását; egy gondolat vezérli, hogy a magyar nép véres verejtékét idegenek ne harácsolják el; az a törekvése, hogy a magyar nép legyen ur e hazában, amelyben minden porszem, a legutolsó göröngy is a nép áldozatra kész, fáradhatatlan munkásságának eredménye.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:

Egy hónapra	—	—	1 kor.	—	fill.
Negyed évre	—	—	3	—	—
Fél	—	—	6	—	—
Egész	—	—	12	—	—

Vidéken, postai küldéssel:

Egy hónapra	—	—	1 kor.	20 fill.
Negyed évre	—	—	3	60
Fél	—	—	7	—
Egész	—	—	14	—

Egyes szám ára 4 fillér.

Kapható minden dohánytözsdében.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az országos mintarajz iskola.

Az országos mintarajz iskola most adta ki évi értesítőjét, amelynek érdekes, az iskolára vonatkozó történeti részéből a következőket adjuk:

Már báró Eötvös József az alkotmány visszaállításának utáni kor első közoktatásügyi minisztere tervezte ilyen irányú iskola felállítását, amelyben az ország művészetére teremtett ifjúsága alapos előkészületet szerezhesse. De a halál meggátolta terve kivételében. Utódja Pauler Tivadar magáévá tette az eszmét s 1871-ben fel is állította az iskolát, Rombach-utcai ideiglenes helyiségben. Ez időben tanárok voltak:

Keleti Gusztáv (igazgató), Székely Bertalan, Schulek Friegyes, Izsó Miklós, Greguss János.

A Rombach-utcában öt évet töltött az intézet, egyre érezve hiányát megfelelő iskola-épületnek. Eközben a közoktatásügyi miniszteri tárcát Trefort Ágoston vette át. Ő is belátta a szükségét a megfelelő épületnek s az intézet számára megvásárolta a mostani palota telkét, az Andrássy-ut és Izabella-utca sarkán. Az intézet tervét Rauscher Lajos készítette s 1876 őszén a felépített palotában nyílt meg már az iskola. [Az intézet sorsára jelentőséggel bír az a körülmény, hogy az 1877/78-iki tanévben felsőbb helyen jóváhagyott új tanterv és rajztanár-vizsgálati szabályzat lépett életbe. E tanterv nemcsak magasabb igényeket támasztott, hanem az oktatás színvonalát is emelte.

A tanulók száma akkor már majdnem elérte a kétszázat. Az intézet eleinte évenként, utóbb két évenként saját helyiségeiben kiállításokat rendezett a növendékek műveiből. A rendszer kiállításokon kívül 1878-ban a bécsi, 78-ban a párisi világtárlaton vett részt, mindenütt kitüntetéssel aratva. E sikerek felett ő felsége 1879-ben elismerését fejezte ki.

Mint az intézet fejlődésének előmozdítására irányuló mozzanat, kiemelendő a gyakorlati festészeti szakosztálynak az 1882/83-ik tanévben Lotz Károly hírneves hazai mesterünk vezetése alatt történt megnyitása és szabályszerűen megindult működése.

A fametszést 1883-tól kivették az intézet tárgyai közül.

E helyett az intézet tanrendje 1885 óta két új elméleti tárggyal szaporodott. Az egyik a nevelés- és oktatástan, mely azon körülményre való tekintettel rendszeresített, hogy az intézet növendékei nagyjából tanítói, illetve tanári pályára lépnek. E tárgy előadásával, mint rendkívüli tanár, Péterfy Sándor, a VI. ker. áll. polgári tanítónő-képző volt tanára bizatott meg. A másik a műtörténelem, melyet az intézet növendékei több évig a tud. egyetemen hallgattak. E tantárgy előadására a vallás- és közoktatásügyi miniszterium dr. Pastiner Gyula tud. egyetemi ny. r. tanárt hívta meg.

1883-tól kezdve a vízfestészet is az intézet tárgyai közé tartozik, kiváltképpen tekintettel a női hallgatókra. Mert az intézet már első évektől kezdve nőket is fogadott be növendékei közé és pedig úgy művésznövendékeket, mint rajztanítónő-jelölteket is. Eleinte igen korlátozott volt ezek száma, de utóbb, az intézet bővülésével egyre többen jelentkeztek, különösen midőn ezelőtt néhány évvel a külön vezetés alatt fennállott női festészeti tanfolyam is, melynek tanára Ebner Lajos akad. képművész volt, az intézet körébe vonatott, a nő-növendékek létszáma évenként 50-60-ra emelkedett, s még így is igen sok jelentkezőt kell évenként visszautasítani. Az intézet életében fontos mozzanat a millenáris kiállítás, hol nagy számú munkával szerepelt, de mint állami intézet versenyen kívül állott.

1897-ben az intézet szervezetében lényeges változás történt.

Az intézet annyira fejlődött, hogy a festői és szobrászi osztályai most már a művészi képzés érdekében önálló szervezettel voltak ellátva. Nevezetesen a Lotz Károly és Strobl Alajos tanárok vezetése alatt, helyileg már különvált gyakorló festészeti és szobrászati osztályok, mint önálló mesteriskolák, s az Ebner Lajos tanár vezetése alatt levő, eredetileg különben is önállóan szervezett női festészeti tanfolyam, mint m. kir. női festőiskola, az anyaintézetből kiváltak.

Ezeknek önállóítása azonban az intézet eredeti célját meg nem változtatta, mert körében maradt a rajztanár-képzés s a művésznövendékek képzése; míg az új intézeteknek feladata a magasabb művészi kiképzés, amint hogy ezek magvát képezik a felállítandó magyar képzőművészeti akadémiának.

A rajztanárképzést ez a változtatás nem érintette; azonban a művésznövendékekre nézve új szabályzat lépett életbe.

A párisi, múlt évi kiállítás volt ez ideig az utolsó mozzanat az iskola életében, amelyen ismét teljes és nagy sikert aratott az intézet.

E sikerek felett ő felsége legmagasabb elismerését tudatta, a vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig elismerő köszönetét fejezte ki.

* **A király és a szegedi iparművészeti kiállítás.** Szeptemberben Szeged városa iparművészeti kiállítást rendez s ez alkalomból az iparművészeti társulat azzal a kéréssel fordult a királyhoz, hogy a tulajdonában levő magyar iparművészeti tárgyakat engedné át a kiállításra. A főudvarmesteri hivatal már válaszolt az országos iparművészeti társulatnak erre a megkeresésére, melyben értesíti, hogy a király a legszívesebben megengedi, hogy a tulajdonában levő tárgyak a szegedi kiállításon bemutattassanak. A főudvarmesteri hivatal már ma intézkedett az említett tárgyak kiadatása iránt.

* **A nagyváradai színház ügye.** Nagyvárad tudósítónk írja: A Szigeti színház megnyitása alkalmával Nagyvárad városa új színházi szabályrendeletet készített, amelyet azonban a miniszter nem hagyott jóvá, hanem módosításokat követelt, mert úgy találta, hogy a színházi bizottságot a szabályrendelet hatósági jogokkal ruházta föl. A város a színházi bizottság javaslatára a módosításokat nem eszközölte, hanem önkormányzati jogaira való hivatkozással újból fölterjesztette jóváhagyás végett a szabályrendeletet. Most érkezett le a miniszter határozata ebben a kérdésben a városhoz. A miniszter újlag kijelentette, hogy a szabályrendeletet nem hagyhatja jóvá s hogy módosításaival nem akarja a város önkormányzati jogait érinteni, hanem összhangba akarja hozni a törvényvel, mert a szabályrendelet több intézkedését a törvénybe ütköztetve találta.

* **Gárdonyi új darabja.** Gárdonyi Géza, a Bor ünnepelt szerzője, új színművön dolgozik. A darab meséjét Gárdonyi egyik kedves novellája szolgáltatja, melynek a címe: Annuska apáca lesz.

* **Versengés a vidéki színházakért.** Hihetetlenül jól kell, hogy menjen a dolga a vidéki színházaknak, ha a közönség is úgy törné magát értük, mint ahogy most a színigazgatók versenyeznek egyes vidéki metropolisok színházáért. A debreceni színházért Makó Lajos, a temesvár-budai igazgató pályázik, és el is nyeri, hacsak a debreceniek meg nem kapják a várva-várt intendatúrát Bölöny József intendánságával. Szegedért is pályázik Makó. Itt az ellenfele Janovics Jenő dr., a kolozsvári színház volt művezetője. Komjátthi debreceni színigazgató az aradi színházért pályázik, ahová Szomaházi István, a jónévű tárcaíró is törekszik. S ha még hozzáteszszük, hogy az aradi színházért versenyezni akar Zilahy Gyulán kívül egyik felkapott művésznőnk is, úgy konstatálnunk kell, hogy alig van szebb pálya a vidéki színigazgatóéknál.

NYILTER.)

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva skórvény, asthma, szív, vesegyomor, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és borbajoknál. Biztos védelem szívszélhűdés és elmezavar ellen. 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be. Egyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

Dr. KOVÁCS J. egyet. orvostn. (Hemopata) rendelő intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. szám a. Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

*) E rovat alatt közlöttekert nem vállal felelősséget a Szerk

TÖRVÉNYSZEK.

§ **A martonosi panama.** A szabadkai törvényszék három napon át tárgyalta Glücksthal Náthán martonosi takarékpénztári vezérigazgató és Kohn Jakab könyvelő bünpörét. A nevezettek ugyanis öt éven át hamis könyvvezetéssel 32.000 koronát sikkasztottak el a takarékpénztárból,

de az igazgatóság az egész kárt megtérítette. Mindkét vádlottat felmentették, mert a kár megtértült. Az ügyész felebbezett.

KÖZGAZDASÁG.

= **A Fertő lecsapolása.** A P. É. jelenti: Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a Rába-szabályozó társaság legutóbbi közgyűlési határozatait, valamint a Fertő lecsapolására vonatkozó határozatát ma jóváhagyta. A jóváhagyó leirat bő részletességgel kiterjeszkedik a Fertő lecsapolására, melyet ellentétben Győr, mint érdekelt város álláspontjával nem tart veszélyesnek. A városnak ebbeli aggálya semmi alappal nem bír. E szerint a Fertő lecsapolása befejezett dolog. Az erre vonatkozó tervek a társaság a közigazgatási bejárás előtt a földmívelésügyi miniszternek köteles bemutatni.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonatőzsde.

Jelentékeny kínálat és korlátozott vételkedv mellett kedvtelen volt ma a hangulat és a malmok által felvett 15000 mm. buza 5 fillérrel olcsóbban kelt el.

Amerika ma csekélyvel szilárdabb jelentést adott, de ellensúlyozta ezt a washingtoni mezőgazdasági osztály tudósítása, mely az amerikai termést jóval kedvezőbbnek tünteti fel, mint az utolsó kimutása. Határidőpiacunkon nem mutatkozott mindazonáltal kedv a speculációra és így a forgalom nem volt jelentékeny, az árfolyamok pedig majdnem változatlanok maradtak.

Délben zárul:

áprilisi buza 8.33/34.
októberi buza 7.98/99.
rozs 6.78/79.
zab 6.24/25.
augusztusi tengeri 5.30/31.
tengeri 1902 májusra 4.94/95.

Készárúüzlet.

Buza elkelt:

Tiszavidéki 200 mm. 80k. 8.20 korona, 200 mm. 79 k. 8.20 korona, új minta szerint 200 mm. 78 k. 8.97 $\frac{1}{2}$ korona kev. 1600 mm. 77 k. 7.92 $\frac{1}{2}$ korona, 200 mm. 74 k. 7.40 korona három hónapra.

Felső-Tiszavidéki 1250 mm. 7.73 k. 850 mm. 76 k. 7.70 korona, három hónapra.

Csanádi 4700 mm. 7.86 k. 8.15 korona, mind három hónapra.

Pestvidéki 100 mm. 78 k. 8.— korona, 100 mm. 76 k. 7.70 korona, 100 mm. 7.55 k. 7.70 korona, három hónapra.

Babátai 3000 mm. 7.64 k. 7.75 korona, mind három hónapra.

Rozs (új) 300 mm. 7.07 $\frac{1}{2}$ korona, 300 mm. 7.— korona, 300 mm. 7.— korona, 200 mm. 6.90 korona, ab Herceghalom 100 mm. 6.35 korona ab Érmihályfalva készpénzfizetés mellett három hónapra.

Zab 100 mm. 7.10 korona, 400 mm. 7.— korona, 150 mm. 6.70 korona, dohos készpénzfizetés mellett, mind három hónapra.

Repce (új) 2000 mm. 13.— korona, bányági szeptemberi száll. 8400 mm. bányági 12.35 korona ab Bányási allonsok szept. száll. 400 mm. 12.85 korona, 100 mm. 12.60 korona par. készpénzfizetés mellett, három hónapra.

Értéktőzsde.

Az előtőzsde minden ösztönzés hiányában nyugodt irányzattal folyt le és az árfolyamok lemorzsolódtak.

A ma végbement medió-prolongáció gyors, sima és olcsó elintézést nyert.

Megnyitáskor jegyeznék:

Osztrák hitelrészvény — 630.— —
Magyar hitelrészvény — 631.50 —
Korona járadék — — 93.05 —
Jelzálog hitelbank — — 456.50 —
Rimamurányi — — — 435.— —
Leszámitolóbank — — — 429.— —
Államvasut — — — 634.25 —
Déli vasut — — — 88.— —
Városi villamos — — — 283.— —
Közuti villamos — — — 581.— —

A tisztelt hölgyközönség szives figyelmébe

ajánljuk óriási áruházunkat, melyben most bámulatos olcsó árakért kaphatók a legújabb divatu női ruhák és felöltők.

Elegáns bálruha	10-15 frtig	Elegáns utcai szövet ruhák	10 frttól felj.	Ugyanaz dus aranydísz-zel	5-50 forint
Francia selyem batisztruha	8-12	Elegáns női paletot	12-16 frtig	Serpentin-aljak szövetből	3-50 frt. felj.
Elegáns selyem moiré ruha arany díszszel	25-30	Serpenti köpeny	14 frt	Selyem-aljak	7 frt és felj.
Alkalmas pongis ruha	15-20	Porköpeny finom liszterből	4-50 frt	Dupla széles ruhakelmék méterenkint 25 krtól feljebb.	
Valódi angol szövet ruha	15-30	Tiszta selyem blous remek színek	4-50 frt	Francia batisztrak 36, 46, 60 kr., a legújabb színekben.	
				Gyászruhakelmék dupla széles 36, 46, 60, 76 kr és 1 frt.	

Nagyban és kicsinyben.

Gyászruhák 4 óra alatt készíttetik.

Herczeg és Horvát

Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 52. szám alatt. Adria-szállóval szemben.

SZINHÁZAK.

Péntek, 1901. július 12.

Fővárosi nyári Színház.

A többi

Négy évszak.

SZINHÁZAK

Kezdete fél 8 órakor.

zárva.

Látszerészi és fényképező cikkek

HATSCHER MIKSA (ki 47 évig volt a Váci-utcában) most IV. ker., Eskü-ut 5. sz. a. Clo-tild-palotába, a Belvárosi kávéház mellé tette át üzlethelyiségét. Szemüveg v. orrszorítók 1 frt-tól; ugyanazek jegecből 5 frttól feljebb, kintüntetett látszó 4 frttól feljebb. Műszerek nagy választékban. Fényképező-gépek 75 kr., illetőleg 3 frttól feljebb. Fényképek főleg jelmezeképek és arcképek.

Első budapesti kávémagazin szétküldési osztálya.

KÁVÉ

elvámolva és bérmentve postán utánvétellel

4 1/2 kiló Cuba kávé	frt 7.50
4 1/2 kiló Mocca kávé	frt 7.50
4 1/2 kiló Jáva kávé	frt 7.50
4 1/2 kiló Gyöngy kávé	frt 7.50

Minden postarendeléshez egy csomag

„Néger gyógy-kávé“-t

díjtalanul mellékelek, mely különösen vérszegény

gyermeknek jól pótolhatóan tápszer

az étvágyat elősegíti.

BELÁK ISTVÁN

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 4. sz. a.

A ki jó sérvkötőt akar, forduljon bizalommal alanti céghez.

Ajánlja kizárólag saját gyártmányú sérvkötőt, haskötőt, egyenestartót, suspensoriumait, valamint az összes betegápoláshoz szükséges kötszereit. Készít minden testeknek Orthopedfűzőket, mullábakat és kezeket és minden e szakmába vágó kötszereket. Hivatkozom arra, hogy számos éven át a külföldön, kórházakban, mint sebészeti kötszerész dolgoztam és munkám a legelső tanároknál a legjobbnak bizonyult. Sérvkötő megrendelésnél kérem a test körméretét és hogy jobb, bal vagy kétoldalú sérvkötő szükséges. Ára egy oldalra 4 frttól 6 frtig, két oldalra 8 frttól 10 frtig. Kizárólag egyedüli főraktár valódi francia és angol gummi és halhólyag különlegeségekből, tucatzja 1.20 krtól 6 frtig. Párisi óv-spongya Safeti-Sponges, tucatzja 4 frttól 6 frtig. Pessarium oclusivum méhvédő, hölgyeknek nélkülözhetetlen, darabja 1.50 frt. Megrendeléseket pontosan eszközöl a legnagyobb diszkrétio mellett.

RADVANYI L.
sebészeti kötszer-gyáros
Budapest, VII., Erzsébet-körut 36.
Kérjen mindenki ingyen arjegy-zéket.

Kimoshatlan Ruhajelző-Ténta

fehérneműek jelzésére, kapható

TINTNER J. E.

bélyegző-gyáros és vésnök-üzletében.

BUDAPEST,

IV. kerület, Kigyó-tér 5. szám a.

Legjobb árban veszem a forgami és régi bélyegeket minden mennyiségben veszek, cserélek, eladóok.

Prückler J. C.

BUDAPEST,

IV., Koronaherceg-utca 3. sz.

Sport-fénymáz.

Minden lehető színű fénymáz, mint pl. sárga, barna, bordeaux, vörös és legfinomabb fajta fekete fénymáz gyártok. Színes fénymázaim használásánál ugyanazon eljárás szükséges, mint a fekete fénymáznál, a dobozba egy csöp viz öntendő, kis tiszta kefével a cipő bekenendő és egy másik tiszta kefével kifényesítendő. Ennek megtörténte után a cipők ujjának megfelelnek. Világos fénymázaim nyers bőröknél is használhatók és pedig mindig csak ugyanazon eljárás, mint a fekete fénymáznál.

LUSTIG MIKSA

sportfénymáz minden színben

Gyár és raktár: Gyár-utca 43.

Sándor hazajött,

mert már rongyos lett a cipője, a mit másnál vett és megesküdött apjának, hogy hibáját belátva, csupán nálam fog vásárolni. Együttal felszólítja a nagyérdemű közönséget, hogy okuljon példáján. **Agulár Dávid fia** cég pedig a helyett, hogy elismert munkáját drágítaná, árait még jobban leszállítja és következő elönyöket biztosítja, hogy kizárólagos magyar áruit kedvelte tegye: 1. Minden nálam vásárolt cipőért 1 évi irás-beli jótállást válllok. 2. Minden vevő egy guzi-kenő-csőt kap ingyen, mely a felsőbőr repedését kizárja. 3. Minden rendelésnél csupán 20 kr többletet számítok és a postán költségmentesen szállítom. Inyen küldöm képes arjegy-zéket.

Mértéknek elegendő, ha harisnyába papirlapra állva a lábtalpat lerajzoljuk. Nem megfelelő cipőt költségmentesen kicserélem vagy a pénzt haladéktalanul visszaadom.

Férfi sima cipő, erős	3.-	Salonlakk fűzős vagy cugos	4.-
Elegáns férfi víx fűzős	3.40	Női zergebőr cugos vagy fűzős	3.-
Divatos barna fűzős cipő	3.80	Elegáns sárga fűzős	3.-
Elegáns víx betétes	3.20	Salonlakk fűzős vagy cugos	3.50
Párisi divat box-claw-bőrből elegáns, könnyű, fűzős vagy gombos	4.50	Box-claw, fűzős vagy gombos elegáns	4.-

Agulár Dávid fia Budapest, Deák-tér 6. Király-utca sarok.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

80274/901 sz.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy kir. államvasutak részére a jövő 1902. évben, illetőleg 1904. év végéig a következő anyagból felmerülő szükségletének szállítást biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet. m. p.

I. Festékek, vegyi szerek és különféle anyagok; nevezetesen: Száraz és olajfestékek, rovarirtó por, csiszoló áruk, maró-rátron, sziksó, fertőtlenítő víz stb.

II. Olvasztó-tégelyek. A kiírás tárgyát képező egyes cikkeket előtüntető jegyzékek, melyek egyszerűs mind ajánlati mintakul szolgálhatnak, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módozatok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető és a magy kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A III. szakosztályánál) Budapest, VI., Andrassy-ut 73 sz. II. emelet 47. ajtó szám ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi július hó 25 ik déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók illetőleg posta útján oda küldendőek és a boríték ezen külcimmal látható el:

„Ajánlat 80274/901 számhoz“

Az ajánlott áruk egy évi értékének 5 százalékkal felérő bánatpénz, készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi július hó 24-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

Bánatpénz nélküli vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módozatok betartása mellett állítatnak ki, nem vétetnek figyelembe. Budapest, 1901. június hóban.

(Az igazgatóság.)

(Utányomás nem díjaztatik.)

Butoriparosok,

Memes és Lengyel Budapest, IV., Kecskeméti-utca 6. sz. I. em., ajánlják dusan felszerelt raktáraikat, sajtókészítőnyű fa- és kárptos munkákban.

Kárptos munkát olcsón készít háznál és házon kívül Léta József, Nándor, VIII. kerület Prater-utca 66., III. 83. Levelezőlap meghívásra hához jövők.

Egyházi szerek,

lebegők, képek és könyvek legolcsóbban kaphatók: **Szűts és társánál.** Budapest, IV., Ujnyir-utca 9.

Női ruhákat

olcsón készít háznál és házon kívül Léta József, IX., Ferenc-tér 11., II. em. 86. Levelezőlap-meghívásra hához jövők. 7666

Czimbalmaim,

melyek az illetékes zenekapacitások által minden tekintetben a legkitűnőbbeknek vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 frttól különböző árban kaphatók. Mint-hogy ez idő szerint a czimbalmának pedálján és belső szerkezetén utólag-hetetlen találmányom van, így javításokat és átalakításokat is elfogadok, a hang javulásáért és tartósá-gáért kezeséget vállalok.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.
Budapest, VII. kerület,
Erzsébet-körút 42. sz.
és Vörösmarty-utca
18. szám.

Árjegyzékét bérmentve küld.

Csillárok

légszesz- és villamvilági-tásra egy jelentékeny gyár-táraktól átvétele követé-keztében mélyen leszállít-ott árakon eladó.

Faragó Ferenc
Andrássy-út 46. Gyár-ta sarok. Ugyanott sze-relések is olcsón fogad-tatnak el.

Kitűnő,

valódi székely konyha. Ebéd, vacsora 20 forint-ért, a Fehérló szálloda éttermében Ürmö-sinél, Kerepesi-út.

Lószőrmatrac

3 részü 15 kg. súlyban színváltól 14 forintért kapható, míg a készlet tart Budapest, IV., Teréz-körút 36. sz. a kárpitosnál.

Halastó

céljából, földbirtokrészlet jutányos áron, mely nagyobb lejtésű völgyben, inkább hosszasan fekszik, sebesfolyású patak-kal, ha itt-ott mocsaras, tavat alkot, nem határoz, vasut-állomás vagy a Du-nához közel, örökáron való megvétele kerestetik. Dó-za Mihály VII., Kertész-utca 4.

Háztulajdonosok
figyelmébe.

Közigazgatási hivatalnok 3 szobás világos lakás ellenében házgondnoki, esetleg délutánonként el-vegezhető magántitkári, levelezői állást ajánl. Szi-ves ajánlatok a kiadóhi-vatalba kéretnek.

Magyarország
leghírnevesebb
ásvány-gyógyfor-rásai a

Bikszádi

gyógyít mint a
drága Selters. A

Sztojhai

azonos a karls-badival.
Bérlők: **Almer Lajos és Károly, Nagybánya.**

Vegyszerek, gyógy-óru-
k, kószerek, pi-pera-
és illatszerek,
ajánlatos legjobb bevá-sárlási forrása

KARTSCHMAROFF A.

szerecsen drogeria
BUDAPEST.
VII., Kerepesi-út 33. sz.

Eladó telek, zentai vasuti állomáshoz közel, városhoz is közel, rakodó helyhez 40 méterre, mindenféle gyártelepnek, vagy kertészetre rendkívül alkalmas 3111 négyszögöl föld, majd négy szegben 10 napig, 1600 frtért eladó. Zenta 315. Gyömrei János. 7627

Kertésznek

való birtok Fothon, Bu-dapest mellett, részletfi-zetéssel eladó. Ugyanott egy szőlőbirtok nyaraló-val eladó. Tulajdonos cí-me a kiadóhivatalnál. 7628

Földbirtok

600-800 holdas, urilak és kellő gazdasági épüle-tekkel felszerelve, vala-mely vasut közelében ok-tóber elejére, megvételre kerestetik. Címmel szolgál a kiadóhivatal. 6585

Zongora

Fischer-féle bécsi gyárt-mány teljesen jó karban, helyszűke miatt 100 for-intért eladó. Kertész-utca 4., II. em. 6. sz. alatt.

Jöjjenek hozzám,

ha elegáns és tartós cipőket akar-nak vásárolni. Kizárólag saját gyártmányomat tartom, melyek tartósságáért jótállással szavatol-ok. Óriási választék, bámulatos olcsó árak mellett. Vidéki rendeléseket jobban esz-közlök, mintha az ille-tő személyesen vá-lasztotta volna.
Nem tet-szötkezés-séggel kicserélek vagy a pénzt visszaadom.

- Férfi vikszos cipő, egy daraból, erős talp 3.-
 - Férfi vikszos betétes cipő, elegáns kivitel 3.20
 - Férfi vikszos elülfűzős cipő, gavallér forma 4.-
 - Divatós barna vagy sárga bagaria, előlkapcsos 4.-
 - Szaloniak, keztüdbőrszár, fűzős vagy cugós 4.-
 - Box Call, borjubőr fűzős cipő 4.-
 - Legujabb fekete vagy sárga kerékpárcipő 2.80
 - Női finom zergebőr, cugós, 16 cm. magas szár 3.-
 - Női finom zergebőr, fűzős cipő 3.30
 - Szaloniak, fűzős vagy cugós 3.50
 - Divatós barna vagy sárga fűzős cipő 3.40
 - Fekete vagy barna zerge félcipő 2.20
- Több száz divatos ábrákkal ellátott árjegyzékem, mér-tékvevési utasítással együtt ingyen és bérmentve. Mindennemű finom fekete és sárga kenőcsök.

Agulár Ede BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 6.
A New-York palotával szemben. Kérem a címre ügyelni,

RITKA ALKALOM

GYÖNYÖRŰ DISZES KÖTÉS. OTTHON

Az «Otthon» remek képeket, elbeszéléseket stb. foglal magában. Határozottan állítjuk, hogy min-denki, ki ezen művet meghozatja, rendkívül meg-lez elégedve.

Két teljes kötet (12 füzet) «Otthon» 98 és 1896. évfolyam fényes diszkötésben kötve 8 lezint bolti ár helyett 2 frt 80 kr.

Megrendelhető a Magyarországi kiadóhivatalban.

Cimbalmozni és hangolni minden anya megtanthatja a gyermekét az öntanulásra rendezett cimbalom iskolából, melyet 4 kor. beküldése után bérmentve küldöm meg

Varga Pál cimbalomgyártó

Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 3.
Cimbalmokrol kepes nagy arjegyzeket pedig ingyen.

GUMMI
és halhólyag különlegességek,
valódi francia és angol gyártmány, teljesen biztos és ártalmatlan **Renle** 1, 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja, haz-hólyag 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja. **Copotes ameri-cans** 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja. **Pessarium oclusivum** 50 kr, 3 frt 50 kr darabja.
50 magyar orvosi műszertárban
Budapest, Kerepesi-út 32. sz. a Rökk-körúttal szemben.
Árjegyzék ingyen, zárt borítékban.
10 frtyi megrendelésnél 20% kedvezmény.

BUTOR
készpénzért vagy részletfizetésre legolcsóbban
Fuchs Bódognál
Budapest, József-körút 26. sz.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar királyi államvasutak.

1902/901. szám.

Pályázati hirdetmény.
A magy. királyi államvasutak Cameral-Moravica állomáson az állomási vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati pályázatot hirdetünk.

A bérlet 1901. év november hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számítandó 3 éven át vagyis 1904. október hó 30-ig.

Ezen vendéglő bérlettel jár az I-II. osztályú és III-ad osztályú ét- és várótermekben való étel- és ital árusítás jogán kívül a vendéglős részére két szobából, 2 cselédszobából egy főzőkonyhából és egy éléskamrából álló lakás továbbá két pince használata.

Az 1 korona bélyeggel és „Ajánlat a Cameral-Moravica állomáson levő vendéglő üzlet bérbevételére, 1902/901. számhoz” felirattal ellátott borítékba zárt és lepecsételt, nem különben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1901. évi július hó 20 án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak zagrábi üzletvezetőségéhez (Ferenc József-tér 19.) posta útján térti vevény mellett nyújtandók be. Bánatpénz fejében pedig 400 azaz négyszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtő pénztárána létéendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizenegy napnál nem régebbi árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számítani.

Szóban levő vendéglő bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában, a fiemei forgalmi főnökségnél és Cameral-Moravica állomás főnökénél a hivatalos órak alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Bánatpénz nélkül, vagy a fentemlített benyújtási határidő után beérkező ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

A magyar kir. államvasutak fentartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül a felajánlott bérre, szabadon választhassanak.

Megjegyeztetik még, hogy a bérlő a lakásul szolgáló helyiségeket saját költségén tartozik fűteni és világítani, míg az I. és II. oszt. és III-ad osztályú ét- és várótermek fűtése és világítása fele részben bérbeadó vasut, fele részben pedig bérlő által fog eszközöl-tetni.

Zágráb, 1901. év június hóban.
Az üzletvezetőség.
(Utánnomás nem díjazatik.)

Éppen most jelent meg! **BÚR SZABADSÁGHARCZ.** **Második**
Írta: **SIMON VILMOS** búr parancsnok.
Ára 1 korona (50 krajczár) 10 példány vételnél példányonként 70 fillér (35 krajczár).
Megrendelhető csakis a **BELVÁROSI KÖNYVNYOMDA-BAN** Budapest, IV. kerület, Váci-utca 81. szám alatt.
Vidéki elárusítók kerestetnek. kiadás.